

TAJWAN

PODSTAWOWE INFORMACJE

Tajwan (Republika Chińska), położony jest na południowy wschód od Chińskiej Republiki Ludowej, oddzielony od niej Cieśniną Tajwańską, otoczony od północy i zachodu Morzem Południowochińskim, a od strony południowej i wschodniej Morzem Filipińskim.

Powierzchnia	36,2 tys. km ²
Liczba ludności	23,22 mln
Stolica	Tajpej
Prezydent	Ma Ying-jeou
Język urzędowy	język mandaryński (chiński)
Waluta	Nowy Dolar Tajwański (TWD)
Strefa czasowa:	GMT+8, nie zmienia się czasu między letnim a zimowym, w związku z tym w sezonie zimowym różnica czasu w stosunku do Polski wynosi + 7 godzin, a w lecie + 6 godzin.
Religia	buddyzm, taoizm, I-Kuan Tao, protestantyzm, katolicyzm

GOSPODARKA

Bardzo dobra polityka gospodarcza Tajwanu sprawiła, iż ta słabo rozwinięta rolnicza wyspa w ciągu ostatniego pięćdziesięciolecia uplasowała w drugiej dziesiątce potęg gospodarczych świata pod względem wolumenu obrotów handlowych. Tajwan stał się również światowym liderem w produkcji towarów z szeroko pojętej branży informatycznej. Tajwan, którego

gospodarka początkowo opierała się na amerykańskiej pomocy ekonomicznej, stał się z czasem wiodącym inwestorem i kredytodawcą, w szczególności dla krajów azjatyckich. Wyspa jest czołowym inwestorem w ChRL (blisko 76% inwestycji Tajwanu trafia do Chin oraz jednym z sześciu największych inwestorów w Socjalistycznej Republice Wietnamu, dokąd wiele z podmiotów gospodarczych regionu przenosi swoją produkcję w związku z rosnącymi kosztami pracy w Chinach. Tajwan zajmuje piąten miejsce w świecie pod względem zasobów rezerw walutowych, będąc jednocześnie dziewiątym na świecie posiadaczem długu zagranicznego USA (178,1 mld USD, po Chinach, Japonii i Hongkongu, lecz przed Koreą Płd. czy Singapurem).

GŁÓWNE SEKTORY GOSPODARKI

Tajwan, którego gospodarka w większości oparta jest na eksporcie, należy do tzw. nowo uprzemysłowionych gospodarek o wysokiej dynamice wzrostu. Ponieważ wyspa uboga jest w zasoby naturalne, rdzeniem produkcji przemysłowej są dobra, których wytworzenie wymaga wysoce wyszkolonej siły roboczej oraz know-how. W ostatnich latach informatyka i elektronika stały się głównymi siłami napędowymi gospodarki wyspy. Sektory elektroniczne rozwijały się początkowo na bazie OEM (Original Equipment Manufacturer), co oznaczało że przemysł tajwański wytwarzał modele zaprojektowane przez wielkie koncerny międzynarodowe, a następnie sprzedawał je pod ich nazwami. Firmy tajwańskie z czasem w dużej mierze przekształciły się w producentów ODM (Original Design Manufacturer) oferując coraz więcej modeli opartych na lokalnych pomysłach innowacyjnych. Poza kilkoma dużymi korporacjami takimi jak Acer, ASUS, HTC oraz MSI, produkcja w trybie OEM wciąż jest rdzeniem działalności małych i średnich przedsiębiorstw. Dzielą one swoją produkcję na dobra wysokiej klasy wyprodukowane na Tajwanie oraz produkcję masową na terenie Chin. Ze względu na niski standard ochrony praw autorskich oraz własności intelektualnej w ChRL, przedsiębiorstwa tajwańskie produkujące w trybie ODM, utrzymują niemal całą produkcję zaawansowaną technologicznie na Tajwanie. Tajwan posiada dobrze rozwinięty przemysł metalurgiczny, w tym lekkich stopów aluminium, które wykorzystywane są przez miejscowe przedsiębiorstwa wytwarzające rowery i ich części oraz koła samochodowe. Rozwinięty jest także sektor urządzeń precyzyjnych (w tym wycinarek sterowanych numerycznie CNC) oraz maszyn przemysłowych. Rolnictwo stanowi znikomą część eksportu Tajwanu (udział rolnictwa w PKB w 2010 r. wyniósł 1,5%). Uprawia się najczęściej ryż, słodkie ziemniaki, kukurydzę, orzechy arachidowe, trzcinę cukrową, owoce tropikalne, warzywa, soję oraz herbatę. Coraz bardziej rozwiniętą dziedziną rolnictwa jest uprawa grzybów. Najbardziej dochodową grupą produktów rolniczych są natomiast orzechy palmy arekowej (betel). Sektor usług jest wysoko rozwinięty (w roku 2011 r. stanowił on 68,1% udziału w PKB Tajwanu). Głównymi rodzajami usług są usługi handlowe (18,5% PKB) oraz finansowe, ubezpieczeniowe i obrotu nieruchomościami (łącznie 15,4% PKB). Struktura eksportu zmieniła się z przewagi produktów rolnych, skórzanich oraz przemysłu stocznioowego w latach 1950-1970, na bezwzględną dominację produktów wysokiej technologii, głównie „3C” (Computers, Communications, Consumer-Electronics), które stanowią przeszło 70% wszystkich eksportowanych towarów. Na koniec roku 2011 Tajwan przodował

na świecie w produkcji pamięci, w tym ROM programowanej maską (Mask ROM, 97,9%), DRAM (12,8%), jak również w produkcji i obsłudze układów scalonych, w tym ich testowaniu (71,2%), pakowaniu (46,5%), projektowaniu (23,2%) oraz produkcji podkładów (20%). Tajwan jest też największym na świecie (w ujęciu wartościowym) producentem paneli TFT-LCD (37,5% w ekranach pow. 10 cali; 23,4% w ekranach poniżej 10 cali), paneli OLED (26,1%), paneli TN/STN LCD (27,7%) oraz diod LED (19,1%). Jednymi z najbardziej znanych przedsiębiorstw tajwańskich są ASUS, ACER, BENQ produkujące sprzęt komputerowy, HTC zajmujący się produkcją urządzeń mobilnych oraz GIANT i Merida, będące czołowymi producentami rowerów. Jednym z największych przedsiębiorstw tajwańskich jest Hon Hai Precision Ind. (znana również pod nazwą handlową Foxconn), którego większość produktów jest wytwarzana w systemie OEM dla firm takich jak Dell, Apple, Sony, Hewlett-Packard, IBM oraz Nokia. Foxconn w samych tylko Chinach posiada jednostki produkcyjne zatrudniające ok. 900 tys. osób. Niemal każde popularne urządzenie elektroniczne jest przynajmniej częściowo wytwarzane przez tę korporację. Blisko 80% światowej produkcji komputerów przenośnych, 65% skanerów i 60% monitorów (w tym LCD) jest wytwarzana przez firmy tajwańskie. Niezwykle rozwiniętym sektorem jest również sektor włókien o specjalnym przeznaczeniu, takich jak np. włókna szklane (41,3%), włókna węglowe, nylon (9,3%) i neopren. Obecnie sektorami gospodarki, w których Tajwan dąży do uzyskania statusu pioniera są biotechnologia oraz technologie przyjazne środowisku naturalnemu.

CZŁONKOSTWO W ORGANIZACJACH WIELOSTRONNYCH

W 1971 r. Tajwan został wykluczony z ONZ oraz pozbawiony członkostwa w Międzynarodowym Funduszu Walutowym (1980 r.) i in. W związku z powyższym, Tajwan pomimo znaczących osiągnięć gospodarczych nie miał możliwości aktywnego zajęcia stanowiska wobec szeregu istotnych problemów globalnych. Obecnie Tajwan jest członkiem następujących organizacji międzynarodowych:

- Światowej Organizacji Handlu (WTO; 2002) – pod nazwą „Wydzielony obszar celny Tajwanu, Peskadorów, wysp Kinmen i Matsu”
- Światowego Zgromadzenia Zdrowia (WHA – ciała podległego WHO; 2009) – pod nazwą „Chińskie Tajpej”
- Azjatyckiego Banku Rozwoju (ADB) – pod nazwą „Tajpej, Chiny”
- Układu o Współpracy Gospodarczej Azji i rejonu Pacyfiku (APEC) – pod nazwą „Chińskie Tajpej”

Władze w Tajpej zawarły wiele dwustronnych umów o ochronie inwestycji (m.in. z Japonią oraz mniej istotnymi partnerami handlowymi), a także umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz ochrony praw autorskich z wieloma krajami, w tym państwami członkowskimi UE. Tajwan podpisał również kilka porozumień o wolnym handlu (wzorowanych na porozumieniach DR CAFTA oraz NAFTA) głównie z państwami, które utrzymują z Tajwanem stosunki dyplomatyczne, m.in. z Hondurasem, Salwadorem, Gwatemalą, Panamą i Nikaraguą. Wartość eksportu do tych krajów wynosi jednak zaledwie 1% tajwańskiego eksportu ogółem (są to głównie produkty rolnicze).

DWUSTRONNA WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA

Podstawą polityki prowadzonej przez RP jest zasada uznawania jednych Chin, a problemy istniejące między Tajwanem a ChRL traktowane jako wewnętrzne sprawy narodu chińskiego. Warszawa popiera wszelkie inicjatywy zmierzające do utrwalania pragmatycznych więzi pomiędzy Polską a Tajwanem w dziedzinie gospodarki, kultury, edukacji, wymiany naukowo-technicznej itp. Popierane są kierunki współpracy, które przynoszą korzyści obu stronom i nie naruszają zasad prowadzonej przez Polskę polityki wobec Chin.

Unia Europejska jest największym źródłem bezpośrednich inwestycji zagranicznych na Tajwanie (w 2011 – 716 mln USD), lecz jako adresat tajwańskich inwestycji pozostaje daleko za Chinami, Japonią i Stanami Zjednoczonymi. W roku 2011 wartość inwestycji bezpośrednich Tajwanu w UE wyniosła zaledwie 29 mln USD (1% całości BIZ Tajwanu). Głównymi kierunkami inwestycji były: Węgry, Czechy oraz Słowacja. Pomimo stopniowego wzrostu zainteresowania firm tajwańskich rynkiem UE, jego potencjał wciąż nie jest wykorzystywany na dużą skalę. W Polsce obecnych jest ponad 20 firm z kapitałem tajwańskim. Nie odnotowano BIZ Polski na Tajwanie.

Blisko 17% tajwańskiego eksportu trafia do Unii Europejskiej, jednakże import z UE na Tajwan wynosi zaledwie 8,2% ogółu tajwańskiego importu. Oprócz produktów ICT do Europy eksportuje się również rowery, części i podzespoły dla przemysłu motoryzacyjnego, produkty metalurgiczne oraz tworzywa sztuczne.

Najważniejsi europejscy partnerzy handlowi Tajwanu w 2011 r.							
Ranking	Terytorium	Obroty Handlowe (w mld USD)	Eksport z Tajwanu (w mld USD)	Eksport w stosunku do 2010 r.	Import na Tajwan (w mld USD)	Import w stosunku do 2010 r.	Saldo (w mld USD)
-	Europa	60,81	30,41	105,4%	30,40	114,2%	0,01
-	UE 27	52,65	28,31	104,5%	23,34	112,5%	3,9
1	Niemcy	15,92	6,53	103,0%	9,39	113,9%	- 2,85
2	Holandia	7,31	4,39	84,5%	2,92	91,7%	1,46
3	Wielka Brytania	6,47	4,55	127,0%	1,91	115,7%	2,63
4	Włochy	4,72	2,42	100,2%	2,29	118,2%	0,13
5	Francja	4,42	1,70	102,5%	2,72	121,2%	-1,01
...
10	Polska	0,95	0,73	102,5%	2,72	121,2%	0,52

Źródło: opracowanie własne WBH w Tajpej na podstawie danych tajwańskiego Biura Handlu Zagranicznego 2011 r.

Jak wynika z powyższej tabeli, Polska nie należy do najważniejszych partnerów handlowych Tajwanu. Z obrotami na poziomie 950 mln USD Polska zajęła w 2011 r. 44 miejsce (39-tego miejsca w 2010 r.) oraz 10 miejsce wśród krajów UE (wobec 9 w 2010 r.) i 11 w Europie.

Dane dot. dwustronnych obrotów handlowych podawane przez Ministerstwo Gospodarki RP są jednak znacznie wyższe. Według danych Ministerstwa Gospodarki RP wartość wzajemnych obrotów handlowych w roku 2011 r. wyniosła 1,62 mld USD. Różnica w danych polskich i tajwańskich wynika przede wszystkim z odmiennej klasyfikacji przez władze Tajwanu eksportu bezpośredniego. Np. gdy tajwańskie towary przekraczają unijną granicę celną w Hamburgu, władze Tajwanu traktują je jako eksport do Niemiec, władze polskie zaś – zgodnie ze standardami unijnymi – traktują je jako import z Tajwanu. W roku 2011 r. Tajwan utracił pozycję czwartego największego polskiego partnera handlowego w Azji na rzecz Indii (obecnie zajmuje on piąte miejsce po Chinach, Japonii, Korei i Indiach). W 2011 r. poziom polskiego eksportu na Tajwan wzrósł o 31,1%, wartość importu z Tajwanu spadła natomiast o 17,6%.

Struktura polskiego eksportu na Tajwan jest silnie rozproszona i podlega dużym wahaniom koniunkturalnym – np. o ile w roku 2009 wyroby metalurgiczne zajęły pierwszą pozycję, w roku 2010 największy udział w eksporcie miały wyroby przemysłu chemicznego (68,57 mln USD – 46,7% eksportu ogółem) oraz kolejno wyroby metalurgiczne (36,64 mln USD) i wyroby przemysłu elektromaszynowego (19,92 mln USD). W 2011 pozycją numer jeden były chemikalia organiczne (88,21 mln USD – 40,2% eksportu ogółem), kolejne miejsca przypadły odpowiednio produktom przemysłu elektromaszynowego – maszynom przemysłowym (44,11 mln USD) oraz pojazdom mechanicznym i ich częściom (14,5 mln USD).

Największą część polskiego importu z Tajwanu w 2011 r. stanowiły produkty przemysłu elektromaszynowego (panele LCD, półprzewodniki i inne części elektroniczne oraz rowery) stanowiące blisko 36,63% importu ogółem (44% spadek w ujęciu wartościowym z 53,77% importu ogółem w 2010 r.). Kolejnymi grupami produktów zajmującymi wysoki udział w wartości importu do Polski są kolejno maszyny i ich części, wyroby metalurgiczne oraz pojazdy mechaniczne i ich części.

Nielicznymi pozycjami, w których Polska posiada pozytywne saldo handlowe są chemikalia organiczne (87,64 mln USD), metale (3,57 mln USD) oraz produkty pochodzenia zwierzęcego (3,57 mln USD).

Polska jest też popularnym miejscem kształcenia tajwańskich studentów w zakresie medycyny. Obecnie na polskich uczelniach medycznych kształcą się blisko 600 studentów pochodzących z Tajwanu, przede wszystkim w Poznaniu, Lublinie, Warszawie i Katowicach. Tym samym Tajwańczycy są jedną z głównych grup studentów zagranicznych korzystających z polskich usług edukacyjnych w zakresie medycyny, a opłaty zasilające budżet polskich uczelni medycznych otrzymywane od tajwańskich studentów szacowane są na około 6 mln USD rocznie.

Polska podpisała z Tajwanem 3 memoranda: dotyczące wymiany informacji finansowych służących przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy oraz terroryzmowi finansowemu, dotyczące przeciwdziałaniu oszustwom celnym i współpracy dotyczącej chorób zakaźnych.

Trwają także rozmowy na temat dopuszczenia polskiego mięsa i jego przetworów na rynek tajwański.

DOSTĘP DO RYNKU

Poza rynkiem teleinformatycznym (ICT), Tajwan posiada słabo rozwinięte mechanizmy ułatwiające prowadzenie biznesu, zwłaszcza w sektorze usług. Spowodowane jest to przede wszystkim brakiem znaczących reform regulujących ten sektor gospodarki po przystąpieniu Tajwanu do WTO. Sytuacja ta jednakże zmienia się, na co wpływa szybki postęp Chin w produkcji dóbr sektora ICT, co wymusza na władzach w Tajpej wprowadzanie koniecznych reform. Trend ten potwierdzają wyniki opublikowanego w 2011 r. przez Bank Światowy Doing Business Report, w którym Tajwan awansował o szesnaście pozycji. Na wynik ten wpłynęła między innymi decyzja o obniżeniu podatku dochodowego dla przedsiębiorstw CIT (z 25% do 17%)¹ w roku 2011. Pod względem ochrony inwestorów, ściągalności podatków, dostępności kredytów, uzyskiwania pozwoleń budowlanych, Tajwan wciąż wypada słabiej niż państwa takie jak Singapur, Japonia, Malezja, Tajlandia czy Hongkong. Związane jest to z dość skomplikowanymi procedurami, indywidualnymi systemami norm i nadmierną biurokracją tajwańskich władz.

DOSTĘP DO RYNKU DLA POLSKICH TOWARÓW I USŁUG

Pewnym utrudnieniem w rozwoju współpracy gospodarczej z Tajwanem jest brak umów dwustronnych w związku z brakiem stosunków dyplomatycznych pomiędzy Warszawą a Tajpej. Chociaż nie stwierdza się żadnych zasadniczych przeszkód w dostępie polskich produktów i usług do rynku tajwańskiego, to jednak nieuregulowanie współpracy umowami dwustronnymi – w połączeniu z częściowym uregulowaniem tej współpracy przez inne państwa (w tym europejskie) – istotnie utrudnia dostęp polskiego eksportu do rynku lokalnego.

Pomimo, iż Tajwan jest gospodarką rynkową, wyspa posiada szereg przepisów, które w sposób skuteczny utrudniają import dóbr z krajów UE jak i z innych regionów świata. Jedną z największych niedogodności jest brak uznawania wielu norm międzynarodowych, w tym także norm kontrolnych UE. Powoduje to konieczność ponownego czasochłonnego przeprowadzania wszystkich niezbędnych badań w instytucjach tajwańskich. Wyjątek stanowią surowce oraz komponenty niezbędne do prowadzonej na wyspie produkcji.

Według tajwańskiego Departamentu Celnego istnieje blisko 1.100 produktów podlegających zwolnieniu z opłat celnych. Istnieją także specjalne bezcłowe strefy handlowe w pobliżu portów oraz lotnisk, służące do produkcji reeksportowej.

Rynek rolny Tajwanu jest silnie chroniony (także przed produktami z UE), poprzez wysokie cła i skomplikowane procedury sanitarne. W przypadku produktów spożywczych i rolnych instytucją zajmującą się dopuszczeniem produktów do rynku wyspy jest Biuro Inspekcji Sanitarnej Zwierząt i Roślin oraz Kwarantanny (Bureau of Animal and Plant Health Inspection and Quarantine – BAPHIQ) we współpracy z Departamentem Zdrowia (Department of Health

– DOH). Agencja ta publikuje wymagania, jakie muszą być spełnione, aby dopuścić import danego produktu. Przedstawiciele władz Tajwanu uczestniczą w regularnych spotkaniach z przedstawicielami krajów członkowskich UE (na których omawiane są także kwestie sanitarne), prowadzonych m.in. przez Europejskie Biuro Gospodarcze i Handlowe w Tajpej oraz kraje sprawujące prezydencję w Radzie Unii Europejskiej. Trwają prace nad uzyskaniem pozwoleń na import mięsa z niektórych krajów UE (w tym także z Polski).

Produkty obłożone najwyższymi taryfami celnymi obok produktów rolnych to tekstylia, pojazdy mechaniczne i alkohol (dla którego taryfy wynoszą co najmniej 25%). Zapowiadane jest obniżenie najwyższych opłat, do czego strona tajwańska zobowiązała się podczas wstępowania do WTO.

Opracowano na podstawie danych z Informatora Ekonomicznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, 2014 r.

Warszawskie Biuro Handlowe w Tajpej (placówka RP na Tajwanie) <http://poland.tw/>
Biuro Gospodarcze i Kulturalne Tajpej <http://www.taiwanembassy.org/PL/mp.asp?mp=197>
Polsko-Tajwański Zespół Parlamentarny
<http://www.sejm.gov.pl/SQL2.nsf/skladgr?OpenAgent&169&PL>

CIEKAWOSTKI

Invest In Taiwan <http://investintaiwan.nat.gov.tw>

Tajwańska Rada Rozwoju Handlu Zagranicznego (TAITRA) <http://www.taitra.com.tw>

Związek Arbitrażowy Tajwanu <http://www.arbitration.org.tw>

